

Antall József szentföldi útjáról

2021 január 22. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Csendes ima Betlehemben...

Lakatlan vidéken, dombsor gerincén tartott konvojunk Jeruzsálemből Betlehembe 1991. május 15-én. Olajfaligetek váltakoztak kopárabb dombokkal, a köves talajon kis termetű gyümölcsfák ültetvényei. Az országút keskeny volt, s nyilván sok ezer éves, Jézus is járhatta. Újra elvettem az a gondolat, sokadszor izraeli utunkon, hogy nagybátyám, Kodolányi János érdemelte volna meg ezt az utazást, s nem én – s hogy Jézus- és Júdás-könyvének, az Én

vagyoknak leírásai oly pontosak, oly mélyen átéltek, mintha valóban bejárta volna a Szentföldet. „Én már mindenütt voltam”, felelte nagybátyám magyarul izraeli telepes barátjának, aki 1956-ban látogatott haza, és elámult az akkor még csak gépiratban létező, sokáig kiadhatatlan könyv táj- és helyszínleírásain.

A hely szakralitását Antall József is átérezte egész izraeli látogatása alatt, amely politikailag a legsikeresebbek közé tartozott. Minden vezető politikussal találkozott, Háim Herzog köztársasági elnököt, Simón Pereszig, az ellenzék vezéréig, s a híres Ariél Sárónig. Teljes fordulat volt ez a látogatás nemzeteink kapcsolatában a kommunista korszakhoz képest, s az utazást Antall nagy gonddal készítette elő. Többször is hangoztatta: Izrael létrejötte történelmi mérföldkő?

A tárgyalások után Antall és felesége, Klára, szűkebb kíséretükkel egész napot töltöttek a szent helyek felkeresésével. Délután a jeruzsálemi Óváros bejárásával telt, a Kálvária útján, a Szent Sír-templomban, majd az Al-Aksza-mecsetben és a Siratófalnál. Délután pedig a Jad Vasem kertjében, id. Antall József emlékfájánál folytatódott a szabad program, majd a lélekbe markoló földalatti Holokauszt-emlékmű öröklángjánál, s a gyermekmártírok modern emlékénel, ahol mint sok ezer csillag az éji égbolton, világítanak az ártatlan áldozatok lelkei.

Déltájban hajtottunk ki a közeli Betlehembe, amelynek látogatását Antall külön kérésére tették lehetővé a vendéglátók. A nagy fal Izrael és Palesztina határán akkor még nem állt, de feszült időket élt a Szentföld, az arab intifáda és az általános sztrájk korszakát, s a Dávid Király Szállóban szállt meg James Baker amerikai külügyminiszter delegációja is, amely tárgyalóasztalhoz igyekezett ültetni a feleket. Az Óvárosba én nem is tarthattam Antallékkal, mert a miniszterelnökkel szükségesnek éreztük, hogy informálisan, ott a szállodában, eszmét cseréljek Dennis Ross-szal, Baker főtanácsadójával. Antallékhöz a Siratófalnál csatlakoztam – épphogy el tudtam csípni a Betlehembe indulást, miután diplomata kísérem kalauzolásával végigjártam az emlékeket.

Konvojunkat a szokásos biztonsági kíséret mellett ezúttal katonai járművek fogták közre. Nem csodálkoztunk ezen sem – Jeruzsálemben nemcsak a fogadtatás díszszemléjén láttunk életerős, szép fiatal lányokat egyenruhában, kis Uzi géppisztollyal sorakozni, de ott voltak a buszmegállóban iskolás csapatokat kísérve, fontos útkeresztvezetőknél, és megannyi más pontján a városnak. A szent helyek sugallata, a mediterrán város szépsége, és egy önbizalomtól duzzadó modern állam fenyegetettségének nyilvánvaló jelei együtt teremtették meg egész jeruzsálemi látogatásunk levegőjét.

Betlehem nagy, legendás tere szinte üresen várt ránk, amikor begördültünk. A térre vezető szűk utcák torkolatait katonák fala zárta le, mögölük kíváncsi arcok kandikáltak ránk. Betlehem arab városa keresztény többségű volt akkor, s a téren a nevezetes polgármester, Frejdzs fogadott bennünket hivatalosan. Boltozatos koponyájú, zömök férfi, akivel Antall a díszvacsorán is váltott már néhány rokonszenvező mondatot a helyzetéről: mintha keskeny pallón járna folyton ide-oda, magas partok, arab és zsidó szélsőségesek közt, fogalmazott a polgármester. A tér keleti oldalán ott magasodott a Születés-bazilika és a csatlakozó kolostorok erdszerű, változatosan tagolt középkori tömbje. A polgármester vezetett be bennünket az öthajós, bizánci stílusú templomba, melynek kecses, színes márványoszlopain és falain már csak sápadtan tnt át a gyönyörű díszítés. Nem töltöttünk sok időt a részletek szépségének csodálatával. Bár Antall szerette és ismerte a művészetet, útját most más cél vezérelte. Frejdzs a templom főhajójában álló kis belső épülethez kalauzolt bennünket, amely az altemplom bejáratát fedte. Az ajtónyílás szűk volt, fejünket is le kellett hajtanunk, mintha titkos beavatás kamrájába lépnénk. Keskenyen kanyargó csigalépcső vezetett az altemplomba, az egykori tágas barlangterembe, melynek egyik fülkéjében oltár, előtte pedig, a padlóban, míves ötvösmunka, számtalan sugarú nagy ezüstcsillag jelzi Jézus születésének helyét.

A barlang délnyugati részén, három lépcsővel mélyebben falba vájt jászol mutatja az egykori helyét.

A falak mentén felsorakoztak a szomszédos rendház ferences barátai, és gregorián dallamokat énekeltek. Katolikus részről a Szentföldi Ferences Kustódia a Születés Bazilikájának gondozója. A miniszterelnök és Klára letérdelt a születés oltára előtt, az utóbbi imát mondott fennhangon, mögöttük félkaréjban álló kíséretünk együtt imádkozott vele. Megrendítő pillanat volt: tudtuk, mindannyian Antall egészségéért és életéért imádkozunk, hogy felgyógyulása daganatos betegségéből tartós legyen. Azon a napon tehát Antall végigjárta a Via Dolorosát, Krisztus szenvedésének útját, de fontosnak tartotta, hogy az istengyermek születésének misztériumában is ott, az eredet színhelyén részesüljön.

A karácsony s a betlehemi történet illő alkalom, hogy Antall vallásosságára emlékezzünk. Annál is inkább, mert ez részben rejtve maradt: Antall, a kommunista uralom friss emlékével a fejében, tudatosan kerülte minden látszatát annak, hogy az ideológia uralkodjon a mindennapi életen, hogy a politika szabályokat adjon a spirituális életnek.

Alkatának eredendően visszafogottsága, elegáns önróniája, evilágisága és a mások meggyőződése iránti természetes tisztelete is ebben az irányban hatott. Nem csoda hát, hogy a miniszterelnök környezetében is voltak, akiket meglepett, amikor az egyház nevében búcsúztató egykori diákja, Bolberitz Pál pápai prelátus, Kossuth Lajos téri beszédében felidézte halálos ágyán tett kijelentését: „Keresztény Magyarországot akartam, mert hidd el, csak ennek van jövője.”

Nem sokkal halála előtt Bolberitz Pál elismételte ezt a mondatot Szerdahelyi Csongorral készített életútinterjújában, amint ezt az Országút két héttel ezelőtti számában is olvashattuk. Lehet-e kétségbe vonni egy hiteles pap tanúságtételét szeretett tanárának végső üzenetéről? De ott vannak mindenütt Antall hitének nyomai politikusi tevékenységében és fontos beszédeiben – amelyeket ismernie kell a politika és a nemzet ügyei iránt érdeklődőknek, hogy átérezzék az egyetemességnek és a távlatosságnak azt az igényét, amelyet Antall tudatosított bennünk.

Hogy milyen szorosan kapcsolódott Antall élete a piarista neveltetéshez, olyan tény, amelynek tartalmába ritkán gondolunk bele.

A Mindszenty József bíboros újratemetésekor, Esztergomban mondott beszédében ott a nyilvánvaló tanúságtétel a hit és az egyház fontosságáról, bizonyítva, hogy a hármasság – magyar, európai és keresztény – értékrend melletti rendszeres kiállásai nem pusztán politikai közhangulatok voltak. Antall a tradicionális értékek forradalmára volt, s ezt tudtuk mindnyájan, akiket fényes alakja maga köré vonzott. Helyre kívánta állítani az államfői ködés klasszikus rendjét, amelyben a kormánynak pontosan megfogalmazott szerepe van, s amelyben a spirituális szférának az egyházak a gazdái, mint ahogy a közösségi kifejezésnek s a kultúrának a művészek, s így tovább. Antall úgy tartotta, hogy mindehhez a biztos szellemi alapot a 30-as évek magyar reformmozgalma adja, melynek fűszereplői megszabták 1956 szellemiségét is. Szívében a Szentföld vallási élményei erősítették meg azt, ami fejében rendszerként élt.

Nem kevés bátorság kellett ehhez a világos vállaláshoz 1990-ben, de az értetlenkedéssel szemben sokan ismertük fel azt, hogy a politika elzúllása és a szellem elmozdítása után éppen Antall biztos víziója az, amely a kádárizmus mélypontjáról lelkileg kilendítheti az országot.

Tanúja voltam annak a nyilvánosság előtt kevéssé ismert kampányának, amelyet miniszterelnöksége kezdetén azért folytatott, hogy a pápa látogasson el Magyarországra, és hogy a Vatikán nevezzen ki új prímást Esztergomba, jelölve az ország gyökeres megújulási vágyának. Négy szemközt vagy igen szűk körben tanácskozott ezért a katolikus egyháznak általa nagyra tartott és befolyásos egyéniségeivel. Így első hivatalos németországi útján, 1990. június végén Friedrich Wetter bíborossal Münchenben, majd Jean-Marie Lustiger francia bíborossal Párizsban és Budapesten.

Antall keresztényi és államférfiúi gondolkodásának kivételes jelentőségű mozzanata, hogy a magyarországi útjára készülve II. János Pált meggyőzte arról, hogy a katolikus egyház nevében a kiengesztelés jeleként keresse fel Debrecenben az ellenreformáció által gályarabságra hurcolt református prédikátorok emlékművét. Ilyen pápai gesztusra korábban nem volt példa.

Nem volt véletlen, hogy legnagyobb ívű, leglelkesebb beszédét Szent István szobra mellett mondta el a Várban, 1992. augusztus 20-án. Kijelentette: „Új Magyarország születik”, s bibliai nyelvezettel fogalmazta meg: „Lesz magyar feltámadás!” Antall teljes tudatában volt annak is, hogy hitvallása a kereszténység és a hagyományos európai értékek mellett olyan pillanatban fogalmazódott meg, amikor az elerőtlenedett, identitásválságos Európában a jobbközép erői végre kilépnek 1968 hosszú árnyékából, s ehhez éppen a felszabaduló Kelet-Közép-Európa hoz újabb biztatást fél évszázad szenvedéseinek spirituális hozadékával, s hitével Európa tradicionális értékeiben.

Ennek elismerésével hozták Budapestre az IDU és az EDU, a közéjobb pártok nemzetközi szövetségei, vezetői ülésüket 1993-ban. Itt hangzott el Antall József utolsó beszéde a nemzetközi porondon, szeptember 2-án, Helmut Kohl, Jacques Chirac, José María Aznar, Hanna Suchocka, Alois Mock és mások előtt. Többek között a következőket mondta ekkor: „...a mai értelemben vett konzervativizmus nem jelent mást, mint a jelent a múltból építve formáló, és a gyökereket, a múltat vállaló életfelfogást és cselekvést.” Majd hozzátette: „A keresztény eszméknek és a keresztény életfelfogásnak a maga természetességével kell jelen lennie e szemléletben.”

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló